

Előfizetési ár:

Ész évre . . . 12 kor.
 1 évre . . . 6 „
 Negyed évre . . . 3 „
 Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
 jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager K. cégénél

→←

Közlemények, előfizetési és
 hirdetési díjak, úgy a lap
 szétküldésére vonatkozó
 panaszok a kiadóhivatalba
 küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvétetnek

Gromon-utca 2. szám.

Polgármesterek szegedi kongresszusa.

A városok polgármestereinek országos értekezletén, mely e hó 23-án Szegeden fog megtartani, igen érdekes kérdését fogja képezni a tárgysorozat második pontja, azaz Debreczen városának azon indítványa, mely „külön városi törvény alkotása iránt indítandó hatékonyabb mozgalmat“ javasol.

Nem ismerjük közelebbről az indítvány szövegét és indokait, de hogy szükség van egy ily törvény megalkotására, azt elvitatni nem lehet.

Igaz, hogy a városok most is látszólag külön autonómiával rendelkeznek. Ők maguk alkotják szabályrendeleteiket a közigazgatás majd minden ágazatára. Megállapítják évi költségvetéseiket, felülvizsgálják zárószámadataikat. Költekezhetnek úgy és akként, amint a város fejlődése és a fejlődéssel járó követelmények megkívánják, tekintet nélkül arra, hogy vajjon az adófizető polgárság megbirja-e azt vagy sem.

A tisztviselői kart is ők maguk választják s ezeknek működését ők maguk ellenőrizhetik. Szóval a városok önállósága látszat szerint meg van most is s így azt hinné az ember hogy Debreczen város indítványa fölösleges.

És mégis szerintünk is szükséges a városok részére külön törvényt alkotni. Egy olyan törvényt azonban, mely a miniszteri omnipotenciával szemben is biztosítja a városok valódi önállóságát, önrendelkezési jogát.

Hiszen a törvényhatósági városok mai önállóságáról beszélni is nevetséges dolog.

A város önállóságát bénító intézmények között ott van a közigazgatási bizottság is melynek határozatát csak a miniszter változtatja meg s a törvényhatósági bizottságnak csak a tudomásvétele marad fenn.

Továbbá ott vannak a városok közigazgatását drágító állami szolgálatok. Hisz tisztviselőink munkáját felelősségben az államnak végzett teendők képezik. A városi adó-

hivatalok pl. egymagában jóformán nem is a várost, hanem az államot szolgálják az egyenes adók kezelésével és fölhajtásával, csupán csak azért, hogy az 50-60 százalékos községi pótdadót az egyenes adótól külön elszámolják és az államot illető nagyobb részt pedig a kir. adóhivatalokban kényelmesen beszállítsák.

Szóval az állam kirovatja az adót, a város végrehajtóival fölhajtja, bekasszirozza s még neki áll fennebb, hogy ha pár ezer koronát a város nem tud felhajtani elszegényedett polgárain.

Hangsúlyozzuk tehát, hogy igenis nagy szüksége volna a városoknak egy alkotandó külön országos, szentesített törvényre, mely biztosítsa önállóságukat minden irányban. Hogy a városok közgyűlési határozatai respektáltassék a kormány által is. Hogy polgárság pótdadjából drágán fizetett városi tisztviselők ne tétessenek az állam ügyeinek ingyenes végrehajtóivá. Hogy alkotandó szabályrendeletei törvényerővel bírnak. Hogy önálló javaslatokat alkothassanak a város ipari, kereskedelmi, szóval közgazdasági érdekeinek emelésére, közművelődésének fejlesztésére és vagyoni- és életbiztonságának erősítésére.

És a törvényhat. városok országgyűlési képviselőitől elvárjuk, hogy szívvel-lélekkel csatlakoznak a most megindítandó mozgalomhoz s mindent elkövetnek arra nézve, hogy a törvényhozás olyan törvényt alkosson, mely a városok jogos követelményeit és legfőképpen alkotmányos önállóságát teljes mértékben biztosítsa.

Az értekezleten résztvevő polgármesterek kötelessége megtalálni a legcélszerűbb eszközöket a városok vitális érdekeinek biztosítására. Mert a hazafis magyar szellemben fokozatosan fejlődő városok nemcsak központjai a megyének, de erős védbástyái az egész országnak s letéteményesei a magyar nemzeti állam függetlenségének.

Rónay Jenő, a kiváló ármentesítő.

(Válasz a „Torontál“ május hó 6-iki számában megjelent „A pancsova-kubini társulatról“ című cikkre.)

Pancsova, 1902. május 10.

A „Nagybecskereki Hírlap“ május 3. számában közölt és a pancsova-kubini ármentesítő társulat ügyével foglalkozó közleményre a „Torontál“ múlt keddi számában a félé szerkesztő mosó vezércikként jelent meg.

Ezen a „pancsovai-kubini ármentesítő társulat érdekelteit“ aláírásával megjelent és csupán csak Rónay Jenő ministeri biztos dicsőítésére írt, de a valóságnak meg nem felelő sőt az igazsággal homlok egyenest ellenkező cikkekre nem a személyes megtámadtatás miatt, hanem a viszonyokkal nem ismerős közönség tájékoztatása, de különösen a közérdek szempontjából rövid válaszon a következő.

Az állítólagos érdekeltek önzetlenségét, miután maguk nagyon is hangoztatni szükségesnek látják szívesen elhiszem és ezzel kapcsolatban csak azon véleményemnek adok kifejezést, hogy az aláírt érdekeltek összesége cikkiróiból (avagy sugalmazó) egy földbirtokosból és a társulati igazgatómérnökből alakult triumvirátusra zsugorodik, kiknek 7000 holdas ármentesített birtoka inkább a holdban mint a pancsovai-kubini társulat árterében található. Azon állításuk azonban, hogy Rónayt nem is ismerik illetve vele életükben nem is beszéltek szármalmas mosolyra derít mert hiszen köztudomású dolog, hogy nemcsak folyton hajlongtak előtte, hanem mint a nap éltető sugaraira vágyakozó élőkiesiek folyton körülötte setengtek, ha csak szerét ejthették.

A mi Rónaynak mint a társulat ministeri biztosának fenn hirdetett összes érdemeit és az április 30-án Pancsován tartott érdekeltek gyűlésére vonatkozó állítást illeti, arra hadd feleljenek a tények.

Tény először az, hogy Sztarcsova, Homolicz és Beresztócz községek érdekelteit értekezletet tartottak április 30-ikán és pedig nem az én irodámban, hanem Pancsova város közgyűlési termében.

Ezt minden különös utánjárás nélkül is meg tudhatták volna az állítólagos érdekeltek, ha az igazság kiderítése és nem a közönség megtévesztése érdekében szövetkeztek volna.

Rónay Jenő ministeri biztosnak a társulat érdekében kifejtett áldásos munkásságát, a meglevő tőke gyűjtése körüli buzgólkodását szóval honmentő tevékenységét a következők igazolják a legkétszólóbban.

A pancsovai-kubini ármentesítő társulat megalakulása alkalmával az úgynevezett ós telepések (a régi határvidékbellek) földbirtokait is bevonták az ármentesítendő területbe, dacára annak, hogy a

TÁRZA.

Bakfiskaland.

I.

Miczike olyan kis leány volt, akinek hihetetlenül apró cipője, igen karcsú dereka, nevetségesen piczi szája, aranszöke haja és nagy fekete szemei voltak. Miczike kitűnően végezte el a felsőbb leányiskola hatodik osztályát, amiről egy pezsétes dokumentum tanuskodott s a melyet a büszke mama vendégeinek mindig megmutatott. Végül pedig, hogy a kis leány milyen alapos zenei tanításban részesült, azt legjobban a szomszédok tudnák elmesélni.

Mindezekből eléggé kitetszik, hogy Miczike a helyi fogalmak szerint igen művelt bakfis leányka volt, akinek nem nagy munkájába került a vidék összes érettségizett arslánjainak lebilincselése.

A kis leány egyébként pajkosságairól volt leg híresebb, neki mindig „ötletei“ voltak, amelyeket boiandos fejcsékejé sátán, menny és pokol ellenére is megvalósított.

Egy tiszta, téli reggelen azzal rontott be az unokabátyja szobájába, hogy neki férföltözetre van szüksége.

— Miféle férföltözetre?

— A tied közül egyre, Karcsi.

Karcsi úr, egy harmadéves jogász, minden komolyságát magára erőltetve és szigorú hangon kezdte:

— Miczike, megint rosszban jársz. Meglásd még bajba kerülés . . .

— Hallgas! Inkább nézz rám! Hát lehetek én rossz?

Karcsi úr belenézett a kis leány fényes, nagy szeméibe s úgy találta, hogy azokon keresztül a Miczike szíveig látni. Lehet is ettől a kis koboldtól valamit megtagadni? Kitérta a ruhaszekrénye ajtaját.

— Tessék választani.

— Jaj, de mulatságos lesz! . . . Majd holnap mesélek neked valamit.

A szekrényben mindent összeturkált, felforgatott, míg végre Karcsi úr legcsinosabb öltözékét fölkapva elrohant.

— Pá — holnapig!

II.

Másnap reggel nyolc órakor Karcsi még az igazak álmát aludta, mikor hangos dörömböléssel két úr látogatását jelentték neki. Mikor korai látogatói elé lépett, egy kis meglepetés érte. Párbajsegédek voltak, a kik kihívást hoztak számára.

— Uraim, — szólt az elképedt fiatal ember — valami tévedésnek kell lenni a dologban, mert én Pálca Simon urat (ez volt a kihívó fél neve) nem is ismerem.

— Ön Hubay Károly úr? — kérdék a segédek.

— Rajtam kívül más nem viseli ezt a nevet.

— Akkor a tévedés ki van zárva, kihívásunk önnek szól.

— És mi a kihívás oka?

— Legnagyobb sajnálatunkra, mi sem tudjuk . . .

— Hogyan?!

Az egyik hirtelenszöke segéd savószínű szemével hunyorgatni kezdett.

— Hm . . . az ügy valószínűleg nagyon diszkret természetű lehet. Pálca Simonné csinos asszonyka.

Egyet sandítva folytatta:

— Önnek, felünk szava szerint tudnia kell, miről van szó.

— Ily körülmények közt, mondá Karcsi meghajolva, elfogadom a kihívást és kijelentem, hogy arra az esetre, ha Dorong . . .

— Pálca . . . igazították ki a segédek.

— Tehát Pálca Simon urnak csakugyan oka van tölem elégtétel kéri.

— A legszigorubb feltételek mellett, morozuskodott a savószemű ur.

— Kész vagyok azt neki akár dinamittal is megadni.

És megnevezte segédeit.

— Ezt vártuk öntől, uram.

Pálca Simon segédei eltávoztak és Karcsi un kezdte a fejét törni, ha nem keveredett-e csakugyan valami lovagias ügybe egy ilyen nevű urral. Rosszkedvűen vette félkabarátját s indult reggelizni, amikor halványan és egy csöppet sem pajkosan Miczike toppant be hozzá.

III.

— Oh, Karcsi, igazad volt, nagyon rossz vagyok, — zokogott a kis leány . . .

— Miattad? — csodálkozott Karcsi. — Honnan tudod, hogy Pálca Simon verekedni akar velem?

— Nem veled . . . velem . . . — l-kendezett Miczi.

— Veled? Ez érthetetlen. Azután mit vétettél annak a singalézernek?

60-as évek végén kibocsátott legfelsőbb rendelet az östelepeseknek különös előjogokat biztosított. Az ármentesítő társulat 14—16 korona óriási hozzájárulási költséget vetett ki és szedett be holdankint, mi ellen az östelepesek minden erővel védekeztek.

Hosszú vajadás után és a pancsovai választókerület országgyűlési képviselőjének, báró Dániel Ernőnek közbenjárásával az érdekeltség és a m. kir. földművelési ministerium között egyezség jött létre, mely 1889-ben véglegesen meg is kötött.

Ezen úgynevezett Dániel-féle egyezség szerint az említett érdekeltek holdankint 6 kor. 80 fill. ármentesítési költséget tartoztak fizetni, mihez még holdankint 2 kor. úgynevezett kezelési költség is járult.

Ezen egyezség létrejötte után a háborgó kedélyek lecsillapultak. De nem sokáig tartott a dicsőség. A terhek évről évre szaporodtak, a járulékok állandóan emelkedtek. E miatt állandó volt a panasz ugy Rónay mint elődei alatt és ez érdekeltek folyton az autonomia visszállítását és a ministeri biztosság megszüntetését sürgették.

Ilyen viszonyok között érte az 1897. évi árvíz és az árvízvédelem történetében párját ritkító gátszakadás — a Homolicz és Sándoregyháza közti nyílt csatornánál — a társulatot.

A töltés helyreállítása, magasztása és erősítése és a csatornák folytatólagos kiépítése égetően szükségessé válván, Rónay ministeri biztos hajította végre a 3 millió korona kölcsönre vonatkozó határozatot, melyet a minister 1895 és 96-ban azért nem hagyott jóvá, mert a kölcsönök törlesztési hányada és a töltés főtartási és a társulat kezelési költségei fedezésére nem találta elegendőnek a holdankénti 8 kor. 80 fill. járulékot.

Egy rendkívüli közgyűlésen történt akkor az, hogy a min. biztos Rónay, a gondviselő, felbontottnak nyilvánította a 8 kor. 80 fill. járulékot megállapító egyezséget, melyet a földművelés érdekeltek nagy örömeire annak idején Dániel Ernő báró országgyűlési képviselőnk sok utánjárással létesített. A határozathoz egyes községek olyan képviselői is hozzájárultak, kiknek a képviselőtestülettel határozott utasítása volt az indítvány ellen szavazni. Hogy ebben az akkor még főispán ministeri biztosnak nem kis érdeme volt, azzal mindenki tisztában van. Ezen határozattal tehát nemcsak az érdekeltségre nézve előnyös egyezség semmisített meg, hanem lehetővé vált a holdankénti hozzájárulási költségeket tetemesen felemelhetni, a mi meg is történt.

Ez Rónay ministeri biztos érdeme, a miről azonban a purifikáló állítólagos érdekeltek teljesen megfélemlítettek.

A kölcsön felvételére és a 8 kor. 80 fillér járulékot megállapító egyezség felbontására vonatkozó határozatok azonban nagy elégedetlenséget szültek az érdekeltek községeiben, hol erős ellenáramlat keletkezett.

Hogy milyen véleményen voltak az érdekeltek a társulat vezetősége felől, mutatja Homolicz község képviselő testületének 1897. évi szeptember hó 6-án tartott rendkívüli közgyűlésében hozott következő határozata:

„Azon meggyőződésből kiindulva, hogy a pancsovai-kubini ármentesítő és belvízszabályozó társulat igazgatóságának minden indékádése a társulat kárára irányult — a tett indítvány elfogadása mellett elhatározatott, hogy a képviselőtestület kezdeményezése mellett az összes érdekeltek egy értekezletre egybehívassanak és ezen az érdekeltség létérdekeinek megóvására céljából megfelelő lépések megtétele határozassék el.“

— Semmit — de . . . és Miczike zokogva kezdett gyónni.

— Tudod, mindig rossz voltam. A mult héten egy kis hirdetést adtam az újságra: „Egy csinos, szellemes fiatal ember gyógyítani szeretne olyan szép asszonykát, akinek a legnagyobb baja az, hogy unatkozik.“ — Jött a felelet. „Uram, halálra unom magamat és szükségem van egy szellemes társalóóra. Szép asszonyka.“ Persze a találatot kértem: „Holnap délután hat órákor a sétátéren.“ — Tegnap volt a találat.

— Ohó! — gondolta Karesi.

— Azután elmentél! — fürkészte.

— Hát igen, de a szobaleány velem jött.

— Te persze az én ruhámban rándultál ki?

Miczike elpirult és hallgatott.

— Már utközben kacagtam, beszélt tovább, pompás ötletemen, de másképp ütött ki a dolog, alig értem a kitért helyre, unatkozó szépm helyett egy hosszú, száraz, csuf ur rontott rám.

— A férj! Pálca Simon! — kacagott Karesi úr.

— Oh ne neves! — siránkozott Miczi. — Azt hittem, meghalok. Ujjé! ordított rám a vén sakál, hát már az ilyen tejfölső száju járdataposók is nőcsábításra adják magukat? Elcsiptem az urfi levélét . . . ezt csak a véreddel mosod le . . . Uram! a névjegyét. — Reszkettem, mint a nyárfalevél, kabátom zsebébe nyultam, azaz a tiedbe és szerencsétlenségemre benne találok a névjegyedet, átadtam. „Elküldöm a segédeimet!“ rikácsolta és elrohant. — Ne verekedj Karesikám . . . azzal a . . . vérengző emberrel . . .

Karesi urat a megpukkanás veszedelme kerülgette, de azért komoly arccal, fontoskodva kérdezte:

— Mit tegyünk?

Ezen súlyos vádat tartalmazó határozat alapján keletkezett mozgalomhoz az összes érdekeltek községei azonnal csatlakoztak.

A közös értekezleten megállapított memorandumnak meg is volt a kívánt hatása. A Rónay által felbontott egyezségnek a minister újbol érvényt szerzett, valamint közérdekűnek nyilvánította az ármentesítő társulatot. Ezen kívül kiutalványozta visszamenőleg még a 6 kor. 80 fill. holdankénti járulékokon és 2 korona kezelési költségen felül eddiglétszett összes többletet.

Az államkincstár által visszatérített ezen többletekből származik a Rónay gazdálkodásának tulajdonított 1.168.175 korona vagyon, melyet melleleg megemlítve, Rónay a kiutalványozás után rögtön kölcsön akart adni a tőnk széléig fejlesztett torontali helyiérdekű vasutaknak. És hogy az ilyen atyai gondoskodást tanúsító ministeri biztos előrelátható távozása felett már most is kesereg néhány állítólagos érdekeltek, az csak az illetőkre nézve jellemző.

Az érdekeltek április 30-án tartott értekezletén a belvíz-levezető árkok és csatornák állapotáról mondott véleményét, bár szakember nem vagyok, én is teljesen osztoom és fentartom. Ezeknek szomorú állapotáról bárki is meggyőződhetik, ha az engedély okirathá betekint, ha az érdekeltek panaszos községeket meghallgatja, vagy ha az illetékes hatóságoknál — melyek felvilágosítást adhatnak — tudakozódik.

A mi Ulmer József igazgató-mérnököt illeti, ugy konstátálom, hogy az értekezleten annak egyéni jellemét senki sem érintette; a mi azonban ezen állásra való hivatottságát illeti, azt a társulat műszaki alkotásainak alatta történt végrehajtása és mostani állapota alaposan megczafolják, de különben is az 1885 évi XXII t.-cz. 97. §-a értelmében ezen állásra jogosultsággal sem bír.

A vízi vadászati céljaira fordított 3000 korona (és nem 1000)kor.) tétellel nem tartom loyálisnak bővebben foglalkozni már csak azért sem, hogy egy bukott nagyságnak módot ne nyuj sak arra, hogy a közzépny ily módon történt felhasználásával magának érdemeket szerezheszen.

A személyemet illető támadásra rövid válaszom a következő.

A társulat által létesített úgynevezett felső csatorna — a mit a czikkezők is tudnak — nekem és a többi határos parti birtokosoknak nagy kárt okoz és én ennek daczára az 1885. évi XXIII. t.-cz. 50. §-ában körülírt jogommal nem éltam, sőt barátságos uton tetemes anyagi hozzájárulást ajánlottam fel a kárt okozó baj orvoslására. Én tehát a rossz szabályozás folytán okozott bajokom nem a társulat zsebére akartam és akarok segíteni, a miért is ezen roszakaratú gyanúsítást hitvány rágalomnak nyilvánítom.

Befejezésül pedig megjegyzem még a czikkezőknek, hogy nem hiszem, mikép a sziklazilárd alapon állott Rónay Jenő itteni főispáni és ministeri biztosi működésének a közérdek szempontjából tapasztalt meddőségét az általam adott vacsora eredményezte.

Feymann Gyula

üggyvéd.

H I R E K.

— Horánszky né köszönete. A rövid ideig volt kereskedelemügyi ministernek, Horánszky halála alkalmával, Mattanovich polgármester a közgyűlés megbízásából a családuak a város részvétét fejezte ki. Ezen részvétiratra az özvegytől a következő köszönő irat érkezett városunk polgármesteréhez: „Mélyen tisztelt Polgármester Úr! Pancsova város törvényhatósága nevében kifejezett meleg részvételért fogadja hálás szívem forró köszönetét.“ Özv. Horánszky Nándorné.

— Én majd bocsánatot fogok kérni, — kapta a szót el Miczi.

— Persze, hogy is ne, hát azt hiszed, bocsánatkéréssel el lehet útni, ha a más becsületes ember feleségét el akarjuk csábítani?

— De én nem akartam elcsábítani, — védekezett Miczi.

— Ki tudja? A megszeppent Don Juanok rendszeren tagadni szoktak.

— Oh, Karesi, én nem vagyok Don Juan, inkább segíts ki a bajból.

Akarmilyen mulatságos helyzet volt is, Karesi nem találta a kivezető utat. Miczi nem verekedhet, ez világos, ő sem verekedhet Miczi helyett, mert hiszen neki igen tekintélyes barna bajusza volt s így a vérszomjás Pálca Simont nem lehetett személycserével tévedésbe ejteni. Már arra gondolt, hogy elmondja a tényállást Pálczának, de hát csak nem kompromitálhatta Miczit. Tőprengéséből a villanyos csengettyű éles hangja riasztotta fel.

IV.

Egy hordár jött. Levelet hozott Karesinak. A fiu félhangon kezd olvasni. „Fiatal ember! Meggondoltam a dolgot és visszavonom a kihívást. Eleinte az volt a tervem, hogy megölöm önt, de rettenetesebb dolgot találtam ki. Itt küldöm önnek a feleségem hitelesített — keresztlevelét Pálca Simon.“

Kegyetlen boszu volt. A keresztleveléből kitűnt, hogy ő nagysága a negyvennyolczadik tel-t tapossa . . .

De erre már Miczike Karesi ur nyakába borult és egy halk csattanás jelezte, hogy a Miczike légyott-afférjának igen édes volt a finaléja. Jólánka.

— Magas vendégek. Csütörtökön d. u. 2 óra tájban érkezett a temesvári hadtestparancsnok, bayersheimi Schwitzer Lajos tábornagy, Weiss Nándor altábornagy, dand. parancsnok és 7 törzstiszt kíséretében városunkba. A magas vendégek, kik a szokásos tanulmányi utjokat végezték, Temesvárról N. Becskerekén át érkeztek meg. Pénteken reggel a hadtestparancsnok s kísérete kilovagoltak a katonai gyakorlóterre s végig nézték a gyakorlatoikat. Szombaton reggel 7 órákor lóháton tovább mentek Fehértemplomba.

— Eretségvizsga-biztos. A vallás- s közokt. ügyi minister a helybeli felsőkereskedelmi iskolában megtartandó érettségi vizsgára Dr. Schack Béla, felső ker. iskolai főigazgatót nevezte ki biztosul.

A V. K. közgyűlése. A Vörös-Kereszt-Egyesület országos közgyűlést Budapesten f. hó 5-én tartotta. Ezen a közgyűlésen a helybeli V. K. Egyesületet Mattanovich Adolf polgármester képviselte, ki akkor városi ügyek elintézése végett ép Budapesten időzött volt.

— Halálozás. Városunk egyik volt polgára, Zegga György halt meg hétfőn Belgrádban, hol utóbbi időben lakott. Tetemét hozzátartozói kedden d. u. hozatták át a helyihajón, honnan nagy részvét mellett d. u. 5 órákor vitték ki a gör. kel. temetőben levő családi sírboltba.

Felolvasás. Nt. Schvalm György ág. h. ev. lelkész pénteken este a „két medvéhez“ címzett vendéglőben igen érdekes felolvasást tartott a Gusztáv-Adolf jótékonyképzési egyesület keletkezéséről s áldásos működéséről. Az érdekes felolvasást a felolvasónak, szép számú hitsorsosai, urak és hölgyek hallgatták meg. A G. A. egylet helybeli főokjának pénztára javára rögtönzött gyűjtés 7 kor. 42 fillért jövedelmezett.

— Bizottsági ülés. F. évi július hó 17-én lesz 50 éve, hogy dicsőségesen uralkodó királyunk, Ö. felsége I. Ferencz József, városunkat magas látogatásával kitüntette. Ezen magas látogatás 50-ik évfordulóját városunk ünnepélyvel akarja megülni. A közgyűlés egy bizottságot küldött ki, melynek feladata a rendezendő ünnepély tárgyában javaslatot előterjeszteni. Ezen bizottság holnap d. u. 3 órákor ülést tart.

— Zászlószentelés. Csütörtökön a nagy mise után áldotta meg nagy számu közönség jelenlétében a szabók és cipészek zászlaját főt. Müssics Anzelm házfőnök. A zászlóanyai tisztet Dr. Wittig-schlager Rezsőné töltötte be. A szentelés után a szögek beverése következett. Az első szöveget főt. Müssics házfőnök, a másodikat a zászlóánya a következőket Dr. Wittig-schlager Rezső, Zákó főispán s a saját nevében 1—1 szöveget Mattanovich polgármester verték be. Ezeken kívül még Lestyánszky főkapitány, Dr. Gyertyánffy főszolgabíró nevében Halász István tb. főszolgabíró s még többen verték be szöveget.

Népgyűlés a kongresszus miatt. F. hó 6-án délután valami 350 radikális szerb, legtöbnyire földművelők, a Weifert-féle sörházban népgyűlést tartott. A rendőrséget Lestyánszky János rendőr-főkapitány képviselte. A kongresszusra kiküldendő tagokul kijelöltettek Gavrilovics János lelkész és dr. Jovanovics István orvos. Fél ótkor már vége volt a gyűlésnek, mely rendben és csendben folyt le.

— Polgármesterek kongresszusa Szegeden. Magyarország polgármesterei, mint jeleztük, ez évi kongresszusa Szegeden folyik le. Zschmeister Károly győri polgármester, elnök már kiadta a meghívólevelet, melynek értelmében május hó 23-án d. e. 9 órákor kezdik meg a gyűlést a városháza közgyűlési termében. A kongresszusra való előkészületeket s a kongresszus alatti titkári fontos teendőket dr. Tóth Pál h. polgármester szegedi főjegyző volt szíves magára vállalni.

A budapesti kertészeti kiállítás, mint tudósítónk értesít, nemcsak a nagyközönség, hanem a legelső szaktekintélyek véleményei szerint minden eddigit felülmúl és vetekedik bármely világkiállításal. Ezen siker oroszlánrésze Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedőé, akinek kiállítása oly szép és fenséges, hogy e czég tulajdonosa nem győzi fogadni az elismerő nyilatkozatokat, melyek valóságos ovációszámba mennek. A megnyitás napján József főherczeg személyesen gratulált Mauthner Ödönnek és bemutatta Klotild főherczegnőnek. Keden ő felsége is meglátogatta a kiállítást és minden egyes csoportnál elismerését fejezte ki Mauthnernek. E világhírű czég, mely eddig 22 külföldi kiállításon az első díjakat vitte el, ezuttal versenyen kívül jelent meg, hogy mellette főképp a vidéki czégek is érvényesülhessenek, sőt ő maga is 3 tiszteletdíjat ajánlott fel a kiállítás ügye érdekében. Mauthner csoportjai 15 főhelyet foglalnak el az iparcsarnokban és az előtte levő területen. Olyan gazdag babérerdőt, pálmaligetet és szindus virágokat még nem látott a budapesti közönség, a minőt Mauthner varázsolt oda. Kállított többi között viruló 1000 Crimson Rambler rózsát, 3000 nagyvirágú Cineráriát, több mint 4000 babérfát, melyek a kiállítás után eladásra kerülnek. 800 szegfűt 175 változatban stb. stb. Még a szakemberek is oda nyilatkoztak: „tudtuk, hogy Mauthner nagy, de hogy ilyet is tud nyujtani, az már igazán páratlan!“ A zsűri egész zavarban volt, hogy mivel tejezze ki elismerését és megbizta az elnökséget, hogy magasztaló hangú levélben mondjon köszönetet Mauthnernek, amiért a kiállítást oly magas színvonalra emelte.

Esküdtek összeírása. Az esküdtek alaprajstromának összeállítására hivatott bizottság tegnap d. u. 3 órakor alakult meg. Az összeírásra az esküdségre kvalifikált egyének az összeíró bizottságnál f. hó 12. és 13-ik napján jelentkezhetnek a városházán, mindig d. u. 3—5 óra között.

Közigazgatás bizottsági ülés. Városunk közigazgatási bizottsága f. hó 14-én szerdán d. u. 3 órakor tartja ülését.

Ragályos betegség. A lefolyt héten városunkban a következő ragályos betegségek voltak: 1 typhus, 3 vörheny, 7 számarhurut és 1 dyphtheritis. A felsővárosban 3 gyermek meghalt dyphtheritisben.

Megszokott. Csütörtökön reggel általános fel-tünést keltett egy alsóruhában s hajdonfővel siető, zord kinézetű ember, ki a Király, Losonczy, s Gromon utcáig végig a Ferencz-József terere igyekezett. Szakosan János, r-ujfalvi lakos volt, kit a vár. kórházban ápolnak, mert meghibbant a szegénynek az esze. Úgy látszik nem tetszett neki a kórházi élet s a szabadba vágyott, s felhasználva egy őrizetlen pillanatot, megszokott a kórház vendégszerető falai közül s felsietett a Ferencz-József tere, de vesztére, mert a rendőrök lefűlétek s visszazárárták a kórházba. Reméljük, hogy a kórházi igazgatóság ezentúl jobban fog vigyázni a gondjaira bizott betegekre.

Monitorok városunk alatt. Kedden reggel az elővesztéggár mellett haladt le a Dunán két monitor Orsovára, hol gyakorlatokat fognak tartani.

Vizsgálat a zichyfalvi kerületben. Gróf Karátsyonyi Jenő ellen a Zichyfalván megtartott országgyűlési képviselőválasztás érvénytelenítése iránti petíció-ügyben, a kuria által elrendelt bizonyítás felvételére, a vizsgálat teljesítésével megbízott Deák Péter szegedi táblai bíró első határnapul m. hó 29-ének délelőtt 9 óráját tűzte ki. Bánlak községében. A vizsgálat végéig még csak megközelítőleg sem lehet megjövendőlni. Ebben az évben aligha lesz befejezhető.

Közlemény. A Pancsován állomásozó honvéd csapatok részére szükséges terménycikkek biztosítása iránt a m. kir. szegedi II. honvéd kerületi parancsnokság által folyó évi június hó 9-én Verseczen a m. kir. verseczi 7. honvéd gyalog ezred kezelőbizottsági iroda helyiségében bizottsági tárgyalás fog tartatni. A kiadott hirdetmények szerint 1902. évi szeptember hó 1-től 1903. évi augusztus hó 31-ig terjedő időszakra a következő mennyiségű terménycikkek szükségeltetnek: naponta 8 adag 3400 grammos széna, naponta 8 adag 2100 grammos alomszalma, négy havonként 20 mm. ágyaszalma, havonként nyáron 8, télen 32 kmtr. keménytűzifa. Ezen cikkek szállítására vonatkozó és egyes vállalkozók által benyújtandó ajánlatok mintája, továbbá a szállítási felhívások iránt tájékozásul az ill. hirdetésmények szolgálhatnak, melyek a pancsovai szászaljai kezelőbizottsági irodában is megtekinthetők.

Brutális legény. Hartmann Ferencz toralmási illetőségű, itt szolgált legény csütörtökön össze-szóalkozott valami felett földijével Mészáros György cipészsegéddel, s azt a vita közben úgy rugta lágyékon, hogy összeesett s a segítségül hívott orvos csak nagynehezen tudta injektókkal életre hozni. Mészáros a kórházba szállították, Hartmann pedig a rendőrség vette pártfogásába.

Egy per következménye. Régi dolog, hogy perelni nem jó, mert elveszteni az még kevésbé jó. De hogy megnyerni sem mindig jó, erről szomorúan győződött meg Stefanov Sebő, kinek Stojnov Szilárd haragosa volt. Stojnov feleségével egyetemben előbb Stefanov cselédjét látták el alaposan, este pedig Stefanov öreg anyját bántalmazták. Stefanov ki nazarénus s kerülni akarta a veszekedést s felült feleségével a kocsiára és tanyájára akart kihajtani. Stojnov azonban feleségével utána hajtott s ellenfelét a cziprajai úton utólrévén őt és feleségét kapával és késsel alaposan helybenhagyták s ha mások nem jöttek volna segítségére, Stefanov ma már az igazak álmát aludná. Stefanovné, ki még hozzá áldott állapotban is van és a cseléd sebei súlyosak. A késelő és verkedő Stojnov hűstetével jogot szerzett cselekedete felett biztos helyen elmélkedni.

Állást nyerne. Az Országos Pályázati Közlöny útján, mely az országban betöltendő összes állásokat közli, állást nyerne: ipari és kereskedelmi, mező és erdőgazdasági és műszaki tisztviselő, községi jegyzők és jegyzőrnokok, tisztviselő, kereskedelmi alkalmazottak és gyakor-nokok. Előfizetési ára 1/4 évre 4 kor. Mutatványszámokat 30 fillér beküldésére ellenében küld a kiadóhivatal Budapest Rökk Szilárd-utca 27. Álláskeresési beiktatásnál minden szóért 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér, nyilttérben pedig minden szóért 6 fillér fizetendő, mely hirdetéseket legkésőbb csütörtökig fogad el a kiadóhivatal.

Mezőgazdasági tanfolyamok. A földmívelésügyi miniszter a gazdasági ismétlő iskolák vezetésére hivatott néptanítók kiképzése céljából f. évi július hó 15-étől augusztus hó 10-éig a csakovai, lugosi és a nagyszentmiklósi földmívelési iskolákban 20—20 néptanító számára négy hetes gazdasági tanfolyamokat rendez. A tanfolyam tartamára minden felvett tanító egyszáz korona áta leányban részesül, melyből uti költség, ellátás, szóval minden költség fedezendő.

Krajczár és fillér. A közönség még mindig nem szokott a koronában és fillérben való számítás-hoz s nemcsak a közbeszédben, hanem az üzleti forgalomban is még egyre járja a forint és a krajczár. E visszas állapot megszüntetése érdekében a két kormány arra határozta el magát, hogy bevonja a forintosokat és a husz és két filléresket; e két

utolsó pénzdarab ugyanis még mindig hatos és krajczár gyanánt szerepel a forgalomban. Viszont öt filléres bronzpénzt fognak a kormányok kibocsátani s később, ha majd hozzászokik a közönség a koroná-értékben való számítás-hoz, két koronás ezüst pénz is.

A közös függő államadóság kimutatása. A közös függő államadóság ellenőrzésére kiküldött ország-gos bizottság Bécsben, 1902. évi május hó 2-án tartott 7-ik ülésében, az államjegyek forgalmi összegét 1902. évi április hó végével következőnek találta: 5 frtos államjegyekben 5,659.270 frt, 50 frtos államjegyekben 688.000 frt, összesen 6,347.270 frt, mely összeg az 1899. évi XXXI. t.-cz. értelmében közös költségen váltandó be. E szerint f. évi április hóban 5 frtos államjegyekben 2,390.475 frt, 50 frtos államjegyekben 85.350 frt vonatott be és semmisített meg.

Közigazgatás.

Jéggyártó- és hűtőgépek tej- és mező-gazdaságok számára.

Az enyhe tél következtében általános a jég-hiány, melynek következtében különösen egyes gazda-ságokban, a tejnek behűtése és eltartása, valamint elszállítására nagy nehézségekbe ütközik. De nemcsak a tej, hanem más élelmiszerek konzerválása is majd-nem lehetetlen a jég-hiányon nagyobb műjég-gyárak felállítására által segítenek, de miután ilyenek beren-dezése nagy költséggel jár, gazdaságokban egyszerűbb, kisebb gépekről kell gondoskodni.

Röck István gépgyáros Budapest I., promontori-ut, ki már évekkal ezelőtt, mint első kezdte a jég-gépek gyártását és ma is mint egyedüli gyártja az Osenbruch-féle ammoniak rendszert jég- és hűtőgé-pek, tapasztalatai után indulva, oly kisebb jég-gé-pek gyárt, melyekkel esetleg tejhűtés és helyiség-hűtés is történhetik. A gépek aszerint amint csak jéggyártásra, jéggyártásra és hűtésre egyidejűleg, vagy csak hűtésre használandók, a következők:

Csak jéggyártásra használt gépek allanak: kom-pressorból, amely az ammoniakgázok sűrítését végzi, s kondensatorból, melyben az összesűrített ammoniak cseppfolyósítatik és egy jégfejlesztőből, melynek csökkyőin történik az ammoniak elpárolgása követ-keztében a sóviz hűtése —2—5° C.-s-ra. A gépjel-lesztő négyzetes vaslemez-edény, melyben az édesvízzel megtöltött jégszelenczék foglalnak helyet. A víz 9—10 óra alatt megfagy, a szelenczék ki-dönthető és felhasználható a házi szükségletre. A Röck Istvántól készített jéggépek óránkénti termelő-képessége 15 kgr. — 1000 kgr.

Ha hűtésre is van szükség, akkor arra a jég-fejlesztő hideg sóvizet lehet felhasználni, melyet szivattyú segítségével oda lehet elvinni, a hol a hű-tésre szükség van. Például tejhűtésnél keresztül ve-zetjük a sóvizet egy tejhűtő csökkyőin, melynek külső felületén a már előbb kútvízzel +12 — +15 fokra lehűtött tej vékony rétegben ömlik, és lehűve +0 +2 C.-ra a kannákban összegyűjthető. A hely-iségek hűtése egy a helyiség mennyezetén elhelyezett csőrendszer segítségével történik, melyen ismét hideg sóviz ömlik keresztül. A levegő csöveken lefelé mozogásba jön a súlyánál fogva leülepedve, mi által a levegőnek egyenletes lehűlése áll elő. Ily módon hűthetők, a hus, zöldség, tej, tojás és egyéb élelmi-szerek eltartására szolgáló helyiségek. Miután a só-víz ismét visszakerül használat után a jégfejlesztőbe, itt újra lehűthető.

A jéggyártás itt csak mellékesen történik, a meunynben csak annyi jég gyártatik, mint amennyi a gépnek hűtés után meg fennmaradó teljesítményéi-nek megfelel.

Ha egyáltalában jégre, a hűtésen kívül, szük-ség nincs, akkor a jéggyártásra szolgáló berendezés elmarad, miáltal a gép jelentékenyen olcsóbb lesz. Ez esetben a hűtés szintén hideg sóvizrel vagy di-rekt ammoniak párologással történik. A gépek nagy-sága minden egyes esetben külön határozandó meg. Röck István gépgyára mindenkor szívesen adja a felvilágosításokat és annak promontori uton lévő gyártelepén lévő jéggép üzemben is megtekinthető.

Nyilttér*)

Pompás és előkelő nyári időző hely. — Dólvassut állomás: Pölt-schach, Bécsből 6 órányira. Idény: Májustól szeptemberig.

Rohitsch Sauerbrunn

A „zöld Stajerország gyöngye.”

A „Tempelquelle” és „Styriaquelle” források a Karls-badi és Marienbadi források gyógyhatásához legközelebb állanak. Gyógyhely: gyomor-, bél-, máj- és vesebajok, a légzőszervek hurutjai, cukorbetegség, epekö, hólyagbántalmak ellen. Terjedelmes Parkkal, nagy lombos- és fenyőerdőkkel terainkurák részére. — 3 nap fűrdő-intézet meleg, hideg, és ásvány fűrdőkkel. Kifűrdő fűrdőek. — Sport-versenyjátékok. Változatos társasági élet. Isme. tets. fizeteket és Prospektusokat küld.

az Igazgatóság.

20-3

*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

730. szám.
1902. éln.

Hirdetmény.

Alulirt összeíró bizottság az 1898. évi 3300. I. M. E. szám alatt kiadott bel és igazságügyministeri rendelet 4. §-a értelmében közzé teszi, hogy a Pancsova városban lakó minden férfi, tehát a községhez tartozó pusztán és tanyán lakó is, ki magyar honos, a folyó évben legalább 26-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti és azon írni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egye-nes állami adót köteles fizetni, amennyiben pedig időleges adómen tesség t élvez, husz korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra való tekintet nélkül legalább 26-ik életévét betöltött köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész, erdőész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az aki a felsőbb művészeti, vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül az aki a középiskolai záróvizsgát letette, folyó évi május hó 12-étől május hó 13-ig bezárólag az esküdtek alaprajstromába való felvétel végett az összeíró bizottság előtt a városhá-zánál a délutáni órákban 3 órától 5 óráig személyesen, vagy meg-hatalmazott által is megjelenhetnek.

Azok, kik értelmi census alapján kívánják az esküdtek alap-lajstromába felvétetni, lehetőleg az értelmi censust igazoló okmá-nyaikat is hozzák magukkal.

Az esküdtek névjegyzékébe nem vehető fel az, 1897 évi XXXIII. t.-cz. 5. §-a értelmében:

1. aki nyereségvágyból eredő büntett, vagy vétség miatt jog-ezősen szabadságvesztés büntetésre volt ítélve;
2. aki hivatalvesztésre, vagy politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésére van ítélve (1878. évi V. t.-cz. 56. §.) az ítéletben megállapított időtartam alatt;
3. aki szabadság esztés büntetés végrehajtása alatt áll, vagy feltételes szabadságon van;
4. aki ellen büntett, vagy foghízzal büntetendő vétség miatt vizsgálat, közvetlen időzés, vagy főtargyalás (bűnvádi perrendtar-tás 268. §.) van elrendelve, vagy a ki vád alá van helyezve,
5. aki esél alatt áll, gondnokság alá van helyezve, vagy a kinek kiskorúsága meg van hosszabbítva;
6. aki testi, vagy szellemi fogyatkozás miatt az esküdt kö-telességeit teljesíteni nem képes.

Továbbá nem vehető fel az esküdtek névjegyzékébe az 1897. évi XXXIII. t.-cz. 6. §-a értelmében:

1. a miniszter, a főmuni kormányzó, a főispán, s Budapesten a főpolgármester;
2. a tényleges szolgálatban lévő bíró, vagy ügyész;
3. a fegyveres erőnek tartós, tényleges szolgálatában álló tagja (1899. évi VI. t.-cz. 2. §.) a szabadságot havidíjas és az ideiglenesen szabads golt legénység;
4. a rendőri hatóság tagjai vagy közegei (bűnvádi perrend-tartás 85. §.)
5. a pénzügyőrség tagjai;
6. a napszámos vagy szolga.

Kelt Pancsován 1902. évi május hó 19. napján.

Pancsova ti. város összeíró bizottságától

Mattanovich Adolf,
összeíró bizottsági elnök.

Dr. Jovanovics István,
összeíró bizottsági jeggyő.

Ikt. 3618.
1902. tkvi

HIRDETÉNY.

Az Alibunári kir. járásbíróság m. telek-könyvi hatóság részéről közzé tétetik: mi-szerint a Pancsova—Petrovoszellői h. é. vasút számára az alább megnevezett hatá-rokban kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitele-ssítésére a helyszínére a következő határnap tüzetik ki, ugymint: Petrovoszellői köz-ségre nézve 1902. évi május hó 31-én dél-előtt 10 óra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határ-napon a bizottság előtt előterjeszszék, külön-ben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgálmalak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokbán a fentnevezett vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak; ezeket 1902. évi június hó 20-ig ezen telekkönyvi ható-ságnál annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a ki-sajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek névére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Alibunárott, 1902. május hó 5-én.

Bartha,
kir. albiró.

